

№3(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 458 sahifa,
2-mart, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis instituti dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'zbek oilalarida ona-bola munosabatlari va ularning oilaviy emotsional muhitni shakllantirishdagi ahamiyati.....	18
<i>Abdullayeva Dilbar Ubaydullayevna</i>	
O'quvchi yoshlarda sog'lom turmush tarzini shakllantirish – ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida	22
<i>Mirzayeva Faroxat Odiljonovna</i>	
Raqamli muhit ta'sirida bolalar psixikasidagi transformatsiya jarayonlari.....	30
<i>Abdullayeva Sh. H.</i>	
Turli yosh davrlaridagi shaxslarda o'zini o'zi faollashtirish xususiyatlarining tafovutlanishi	33
<i>Qurbonboyev Azimbek Nazirboy o'g'li</i>	
Bolalarni maktab ta'limiga intellektual tayyorlash va vitagen tajribasini rivojlantirishga metodik yondashuvlar.....	37
<i>Abdullayeva Feruza Shavkatovna</i>	
Boshlang'ich sinflarda tabiiy fanlarni steam asosida o'qitishning interfaol metodlari	42
<i>Aliqarshiyeva Durdona Sharofiddin qizi</i>	
O'simliklar guruhlari mavzusini o'quvchilarga tushuntirishda interfaol metod va vositalardan foydalanishning samaradorligi.....	49
<i>Dehqonboyev Muhammad To'liqin o'g'li</i>	
Kichik maktab yoshidagi shaxsda ma'naviy-axloqiy qadriyatlarni rivojlantirishning pedagogik shartlari	55
<i>Jo'rayev Avazbek Umar o'g'li</i>	
Matematika o'qitish jarayonida o'quvchilarning mantiqiy kompetentligini shakllantirish	59
<i>Kalandarova Maxliyo Aslonovna</i>	
Raqamli ta'lim sharoitida bo'lajak o'qituvchilarni pedagogik madaniyatini rivojlantirishda raqamli ta'lim imkoniyatlaridan samarali foydalanish.....	63
<i>Kamalova Dilrom Olimjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'limni rivojlantirish – kelajak avlod kamolotiga qaratilgan strategik islohot.....	68
<i>Kamolova Gavhar Akbarovna</i>	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	71
<i>Kayumova Nargiza Mirziyatievna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi</i>	
Insult bilan xastalangan bemorlarda nutq buzilishlari korreksiyasiga yondashuvlar	74
<i>Maxkamova Laylo Majidovna</i>	
Milliy ta'lim tizimini yangilash va rivojlantirishning strategik modeli	77
<i>Mengliqulova Maftuna Abdullayevna</i>	
Yangi O'zbekistonda ijtimoiy-iqtisodiy barqarorlik va uning shaxs psixikasiga deterministik ta'siri	82
<i>Nishonova Oydinoy Mashrabjon qizi</i>	
Talabalarning mustaqil ta'lim faoliyatini tashkil etishda o'qituvchining fasilitatorlik roli	86
<i>Sariyeva E'tibor Matchanboyevna, Urazbayeva Sabohat Ortiqbayevna, Yuldasheva Gavxaroy O'rinboy qizi</i>	
Raqamli ta'lim platformalaridan foydalanishning bugungi holati: muammo va imkoniyatlari	90
<i>Suyarov Xurshid Baxriddinovich</i>	
Tarbiya darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarining kommunikativ kompetensiyasini shakllantirish metodikasi.....	95
<i>Toshpo'latova Guldona Tulqin qizi</i>	
Kreativ yondashuvni shakllantirishda o'qituvchining innovatsion faoliyatini shakllantirish metodikasi	98
<i>Usarova Marg'uba Nazar qizi</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kommunikativ nutq malakasini rivojlantirishning metodologik asoslari.....	102
<i>Vaisova Yodgora Sardorbek qizi</i>	
Destruktiv oilalarda shaxslararo munosabat psixologiyasi	106
<i>Sharafutdinova Xadichaxon Gulyamutdinovna</i>	

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining axborot kompetensiyasini rivojlantirishning pedagogik shart-sharoitlari	110
<i>Xalilayev Batirjon Taxirovich</i>	
O'quvchilarning individual ta'lim ehtiyojlarini aniqlash mezonlarining pedagogik va raqamli diagnostik asoslari	114
<i>Xalknazarova Aysuliw Maxsetbaevna</i>	
Klinik integratsiya asosida farmakologiya fanini o'qitish modelini ishlab chiqish	118
<i>Xasanboyeva Nafisaxon Abdullojonovna</i>	
Yurak glikozidlaridan zaharlanishni oldini olishni o'qitishning metodik-pedagogik asoslari	121
<i>Xoliqova Oyistaxon Yuldashevna</i>	
Oliy ta'lim tizimida raqamli transformatsiya sharoitida bo'lajak o'qituvchilarning universal va kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	125
<i>Xurramov Anvar Jumanazarovich</i>	
Studying the Role of Magic Numbers and Nucleon Shells in Nuclear Structure	129
<i>Yakubova Shoxidaxon Qodirovna, Dehqonova Ohista Qosimjonovna</i>	
Методика адаптивного физического воспитания молодежи с интеллектуальными нарушениями посредством специализированных гимнастических упражнений	133
<i>Аслонова Гуллола Акрам кизи</i>	
Понятие эмоционально-оценочной лексики	137
<i>Каримбаев Ниятбай Шарипович, Усенова Гульзира Женгисбай кызы</i>	
Изучение русского языка с использованием цифровых платформ: потребности, проблемы и решения	140
<i>Умарова Дильфуза Маматкуловна</i>	
Инклюзивное образование в Республике Узбекистан: сравнение с мировым опытом	144
<i>Пирманова Бахора Эшмухаммадовна</i>	
Inklyuziv ta'lim jarayonida empatiya va rahm-shafqatning pedagogik ahamiyati	148
<i>Olimova Sarvara Sobitxon qizi</i>	
Bo'lajak defektologlarni oila bilan ishlashga tayyorlashning nazariy asoslari	152
<i>M. B. Muxtorova</i>	
Maktabgacha yoshdagi eshitishida nuqsoni bor bolalarni talaffuzga o'rgatish metodlari	156
<i>Bo'ronova Suksoraxon Behzodjon qizi</i>	
The Role of Identity, Motivation, and Investment in Teaching English at School (Experimental Study)	160
<i>Shahobova Sitara Baxromovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda umummadaniy kompetentlikni rivojlantirish jarayonining zamonaviy ta'lim paradigmasiga mos pedagogik modeli	166
<i>Olimova Dilrabo Nurali qizi</i>	
Raqamli transformatsiya sharoitida tikuvchilik va dizayn ta'limida innovatsion pedagogik yondashuvlar asosida talabalar kasbiy kompetentligini rivojlantirish muammolari va istiqbollari	169
<i>Umarova Fotima Abduraximovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'qituvchilarini zamonaviy darsliklardan samarali foydalanishga o'rgatishning interaktiv metodlari	172
<i>Kosimova Gullola Mullajonovna</i>	
Iqtisodiy ixtisoslik talabalari kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning metodologik asoslarini takomillashtirish: rus tili fanini o'qitishda	176
<i>Nuraliyeva Maftuna G'ulomovna</i>	
Raqamli texnologiyalar asosida bo'lajak o'qituvchilarning metodik tayyorgarligini rivojlantirish bosqichlari	182
<i>Xidirova Nodira Abduganiyevna</i>	
Maktabgacha ta'limda ta'lim jarayonini samarali tashkil etishda pedagogning kompetensiyasi	185
<i>Eshmuratova Gauxar Maxsudovna</i>	
Frazeologik birliklar identifikatsiyasi	188
<i>Omadjon Azamov Burxonovich</i>	

O'smirlik davrida empatiya rivojlanishiga ijtimoiy tarmoqlar va virtual muloqotning ta'siri	192
Qodirova Zebuniso Malikovna	
Pedagogical Mechanisms for Enhancing the Competitiveness of Higher Education Services in the Context of Socio-Economic Globalization	197
Babayeva Lola Ibragimovna	
Integrativ yondashuv asosida talaba qizlarda jismoniy madaniyatni rivojlantirishning pedagogik tizimini takomillashtirishning dolzarbligi	202
M. X. To'xtamisheva	
Murakkab nuqsonli bolalarni umumta'lim maktablariga tayyorlash jarayonida logopedning kommunikativ malakasini shakllantirishning nazariy va amaliy asoslari.....	207
Abdubokiyeva Adiba Baxodir qizi	
Oliy ta'limda mustaqil ta'lim mazmunini kognitiv kompetensiyalarga yo'naltirib tashkil etish	211
Adashova Guljaxon Muxammadjonovna	
STEAM yondashuvi asosida tayyorlov guruh bolalarining bilish faoliyatini faollashtirishning samarali yo'llari	215
G. B. Maxmudova	
Bo'lajak oligofreno-pedagoglarning kompetentlik faoliyatini tashkil etishning psixologik-pedagogik shart-sharoitlari	219
Jumaboyev Nurillo Xayrullo o'g'li	
Sun'iy intellekt asosida ta'lim sifatini monitoring qilish mexanizmlarini takomillashtirish	223
Jumanazarova G. U.	
Maktabgacha tarbiya yoshidagi bolalarda duduqlanishni o'yin asosida bartaraf etish texnologiyalari	227
Jumanazarova Gullola Yoqubjanovna, Mamatqulova Sarbarxon Axmadjon qizi	
Axloqiy qadriyatlar asosida milliy ertaklardan foydalanish texnologiyasi.....	230
Kayumova Nargiza Mirziyatovna, Xo'jayeva Sharofat Olimjon qizi	
Sharq va G'arb mutafakkirlari merosida shaxs tarbiyasi masalalari	233
Mirabzalova Zaxro Shuhrat qizi	
Oliy ta'limda talabalarning o'z-o'zini personallashtirishini tashkil qilish	238
Shamsiddinova Adiba Muzaffar qizi	
Формирование интеллектуальных умений детей старшего дошкольного возраста в условиях цифровой образовательной среды	242
Скрыльников Юрий Степанович	
Динамика становления профессионально значимых личностных качеств будущих педагогов.....	246
Тиллашайхова Хосият Азаматовна	
Hamid Olimjon ijodining shakllanishidagi manbalar va ijodiy omillar.....	250
U. A. Jumanazarov	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilari moslashuvining psixologik yondashuvi	254
G. R. Ibragimova, Abdulkarimova Dilfuza	
Tarixiy obidalar asosida tasviriy san'at talabalari ijodiy kompetensiyalarini rivojlantirish metodikasi	258
Qurvanboyeva Diyora Muzaffar qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda sotsial intellekt va shaxslilik kamolotning o'zaro bog'liqligi	262
Avlayev Orif Umirovich	
AR texnologiyasi asosida kompyuter arxitekturasini o'qitishni takomillashtirishning pedagogik asoslari....	267
Saidkarimxonova Dilnozaxon Saidazizxon qizi	
Sun'iy intellektning ixtisoslashgan ta'lim muassasalari bitiruvchilarini tayyorlash sifatini oshirishdagi o'rni	273
Ubbiyev Alisher Tairovich	
Inklyuziv ta'lim bo'yicha respublikada olib borilayotgan faoliyat	277
Sattorova Mohira Aminqulovna	
Tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruh bolalarida emotsional intellektni shakllantirish .	281
Namzabayeva Lola Zakirovna, Malikova Umida Nurliboy qizi	
Sport maktablarida 12–14 yoshli gandbolchilarda to'pni ilish va uzatish texnikasini takomillashtirish metodikasini ishlab chiqish	285
Ismatullayeva Fotima Rustam qizi	

Методология изучения этнопсихологических аспектов понимания долга перед родителями: цели, задачи и гипотезы исследования	289
Эргашев П. С., Азимова Х. А.	
Uzluksiz ta'lim tizimida metakompetensiyalarni rivojlantirish strategiyalari va ularning tasnifi	292
Xurramov Anvar Jumanazarovich	
Fundirlash konsepsiyasi – kelajak pedagoglarining asosiy poydevori	296
G'oyimov Umar Eshmurodovich	
Pedagogik oliy ta'lim muassasalarida qo'llanilayotgan metodik ta'minotning hozirgi holati: tahliliy o'rganish	301
Xujamkulova Nafisa Ruzikulovna	
Pedagogik metod: intellekt xaritalar yordamida lazerlarning amaliyotda qo'llanilish sohalarini vizuallashtirish	307
Olimjonova Nigina Sobirjon qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkiloti guruhlarida rivojlanish markazlarini tashkil etish	312
G. R. Ibragimova, Normamatova Rayhona Alisher qizi	
Pedagogik o'yinlar va interaktiv faoliyatlarning ta'lim jarayonidagi o'rni	317
Qodirova Sevara Shuxratovna	
Shaxs psixikasi rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar	325
Boboyeva Maxsuda Ataxonovna, Rajapboyeva Ozoda Shuxrat qizi, Karimova Malohat O'rinboy qizi	
Jismoniy tarbiya darslarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanishning sifat samaradorligi	329
Hasanova Dilnora Rustam qizi, Ehnazarov Jo'raqul	
Integratsion yondashuv asosida bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining kasbiy sifatlarini shakllantirishning metodik tizimi	333
Boynazarova Munajat	
O'yin faoliyati orqali kasbga yo'naltirish mexanizmlari	337
Allaberdiyeva Kumri Xamrayevna, Toshmurodova Marjona	
Модель методического сопровождения педагогов доо в развитии математической грамотности и логического мышления старших дошкольников на основе игровых технологий	340
Гаухар Джанпеисова	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarining baholash malakasini rivojlantirish muammolari va imkoniyatlari	347
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Формирование коммуникативной компетенции студентов на занятиях узбекского и иностранных языков: интегративный подход	351
Турланова Сауле Дадажановна	
Ta'lim jarayonida digital storytelling metodidan foydalanish orqali o'quvchilarning ijodiy yozuv kompetensiyasini shakllantirish	357
Maxsetova Zuxra Torebayevna	
Futbol mashg'ulotlarida kreativ yondashuvlarni qo'llash amaliyoti	361
Karimov Odiljon Baxadirovich	
Oliy ta'limda talabalarining kreativligini rivojlantirishda sun'iy intellektdan foydalanishning nazariy-metodologik asoslari (amaliy matematika yo'nalishi misolida)	364
Samatova Munira Dilshod qizi	
Подготовка к школе как условие развития коммуникативных умений у детей дошкольного возраста с тяжёлыми нарушениями речи	368
Ахмедова З. М., Абдурахмонова М. А.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini rivojlantiruvchi ta'limni amalga oshirishga talaba motivatsiyaviy-qadriyatli munosabatlari tizimi shakllanganligi darajalari va ularning sifatiy tavsifi	373
Ergasheva Matluba Burxonovna	
Ritmik va ijodiy gimnastika mashqlari orqali bolalarda estetik didni shakllantirish metodlari	378
Kamchiyev Salimberdi Xudayberdiyevich	

Interaktiv ta'lim platformalari asosida informatika va axborot texnologiyalari faniga oid kompetensiyalarni rivojlantirish samaradorligi.....	382
Karimov Feruz Raimovich	
Koxlear implantli bolalar og'zaki nutqini shakllantirishda qo'llaniladigan zamonaviy usullar	386
Mamasiddikova Maftuna Akbarjon qizi	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarining media savodxonligini oshirishning zamonaviy pedagogik texnologiyalari.....	389
Masharibova Lobar Rayimberganovna	
Duduqlanuvchi bolalarda verbal muloqot ko'nikmalarini o'yin texnologiyalari asosida rivojlantirish.....	393
Mirtoeyeva Shohruza Ibjohimjon qizi	
Maktab voleybol sport to'garaklari mashg'ulotlarida harakatli o'yinlardan foydalanish	396
Ortug'mat Jumanov, Zarina Abdusattarova	
Talabalar mustaqil ta'limini samarali tashkil etish omillari va mexanizmlari.....	400
Raxmatova Nargiza Dolibayevna	
Bola nutqining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatuvchi salbiy va ijobiy muhit omillari. XXI asr taraqqiyotida nutq faoliyatining shakllanishi.....	403
Ro'ziyeva Nozimaxon Oybek qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyalanuvchilarining ijodkorligini ijtimoiy-pedagogik faoliyatda rivojlantirish texnologiyasi.....	406
Sadikova Dilafuz Xusanovna, Butayeva Gavhar Xudoyorovna	
Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha katta yoshdagi bolalarni rivojlantirish usullari	410
Sh. T. Musulmonova	
15-17 yoshgacha bo'lgan kurashchilarni yillik yuklamalarini taqsimlash	413
Qirgiboyev Shaxbozbek Aslidin o'gli, Xamidjonov Muhammadbobir Ulug'bek o'gli	
Davlat boshqaruvi tizimida korrupsiyaviy xavf-xatarlarni baholash va prognozlash metodologiyasi.....	416
Sotvoldiyev Akbarjon Umidjon o'g'li	
O'smirlar orasida tengdoshlar bosimi va uning psixologik ta'siri	419
Toshpo'latova O'giloy Baxtiyor qizi	
Boshlang'ich ta'limda o'quvchilarni shaxsiy rivojlantirish.....	422
Turdiyeva Raxima Kurbanovna	
Matnli topshiriqlar vositasida ona tili darslarida o'quvchilarning kreativ tafakkurini rivojlantirish	426
Yulbarsov Ochilbek Obidjon o'g'li, Isayeva Gulnur Shakirjanovna	
Методы исследования сенсомоторных эффектов и внимания у детей дошкольного возраста.....	432
Г. С. Алиходжаева	
Роль театрализованной деятельности в формировании представлений о родине у дошкольников .	436
Г. С. Алиходжаева, У. О. Мамадалиева	
Логическое мышление детей 5–7 лет в вариативном дошкольном образовании: нормативные основания и концептуальная модель	440
Г. Э. Джанпеисова, В. В. Горбунова, Э. З. Убайдуллаева	
O'qitishning maqsad va vazifalarini talabalarning bo'lajak pedagogik faoliyatini modellashtirish sifatida ...	444
Murodova Umida Dilmurodovna	
Развитие прагматической компетенции аудирования с помощью инновационных технологий в обучении немецкому языку	449
Саидова Махсудахон Аббасовна	
Развитие профессиональной подготовки будущих воспитателей в системе высшего педагогического образования.....	452
Собирова Пошшаой Эркин кизи	
Современные педагогические концепции и структурные элементы игровых технологий.....	455
Хафизова Машхура Аминовна	

TASVIRIY FAOLIYAT JARAYONIDA MAKTABGACHA TAYYORLOV GURUH BOLALARIDA EMOTSIONAL INTELLEKTN SHAKLLANTIRISH

Namazbayeva Lola Zakirovna

Nizomiy nomidagi O'zMPU, "Maktabgacha ta'lim nazariyasi va metodikasi" kafedrasi dotsenti, p.f.f.d. (PhD), dotsent

Malikova Umida Nurliboy qizi

Nizomiy nomidagi O'zMPU, Ta'lim va tarbiya nazariyasi (maktabgacha ta'lim) yo'nalishi, 1-kurs magistranti

Annotatsiya: Mazkur maqolada maktabgacha ta'lim tashkilotlarining tayyorlov guruhlarida bolalarda emotsional intellektni shakllantirishda tasviriy faoliyatning pedagogik ahamiyati yoritilgan. Tadqiqotda rasm chizish, bo'yash, aplikatsiya va loy bilan ishlash jarayonlarining bolalarning emotsiyalarni anglash, ifodalash hamda boshqarish ko'nikmalariga ta'siri tahlil qilingan. Tasviriy faoliyat vositasida bolalarda empatiya, o'z his-tuyg'ularini anglash va ijtimoiy moslashuv sifatlarining rivojlanishi ilmiy-nazariy jihatdan asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: emotsional intellekt, tasviriy faoliyat, maktabgacha ta'lim, tayyorlov guruhi, emotsiyalar, empatiya, ijodiy faoliyat, shaxs rivoji.

Abstract: This article examines the pedagogical significance of art activities in the development of emotional intelligence among children in preschool preparatory groups. The study analyzes the impact of drawing, coloring, appliqué, and modeling activities on children's ability to recognize, express, and regulate their emotions. The role of art activities as an effective means of fostering empathy, emotional awareness, and social adaptation in senior preschool children is theoretically substantiated.

Key words: emotional intelligence, art activities, preschool education, preparatory group, emotions, empathy, creative activity, personality development.

Аннотация: В статье раскрывается педагогический потенциал изобразительной деятельности в формировании эмоционального интеллекта у детей подготовительной группы дошкольной образовательной организации. Проанализировано влияние различных видов изобразительной деятельности (рисование, раскрашивание, аппликация, лепка) на развитие у детей умений осознавать, вербализовать и регулировать собственные эмоциональные состояния. Теоретически обоснована роль изобразительной деятельности как эффективного средства формирования эмпатии, эмоциональной отзывчивости и успешной социальной адаптации детей старшего дошкольного возраста.

Ключевые слова: эмоциональный интеллект, изобразительная деятельность, дошкольное образование, подготовительная группа, эмоции, эмпатия, творческая деятельность, развитие личности.

KIRISH

Maktabgacha ta'lim shaxs rivojlanishining muhim bosqichi bo'lib, aynan ushbu davrda bolalarning kognitiv, emotsional va ijtimoiy kompetensiyalari shakllanadi. 6–7-yosh davri psixologlar tomonidan emotsional rivojlantirishning sezgir bosqichi sifatida e'tirof etiladi. Shu davrda bolalarda o'z his-tuyg'ularini anglash, ularni boshqarish va boshqalarning emotsional holatini tushunish qobiliyatlari faol rivojlanadi. Emotsional intellekt tushunchasi ilmiy muomalaga XX-asr oxirlarida kiritilgan bo'lib, uning konseptual asoslari Daniel Goleman tomonidan ishlab chiqilgan. Unga ko'ra, emotsional intellekt shaxsning o'z emotsiyalarini anglash, ularni nazorat qilish, motivatsiya, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalarni o'z ichiga oluvchi kompleks qobiliyatdir.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, yuqori darajadagi emotsional intellekt bolalarning o'quv faoliyatidagi muvaffaqiyati va ijtimoiy moslashuvchanligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Zamonaviy maktabgacha ta'lim konsepsi-

yasida bolalarning nafaqat bilim olishi, balki ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarini rivojlantirish ustuvor vazifa sifatida belgilangan. Shu nuqtai nazardan, tasviriy faoliyat bolalarning ichki dunyosini aks ettirish, emotsional tajribasini boyitish va refleksiya qilish imkonini beruvchi samarali pedagogik vosita sifatida alohida ahamiyat kasb etadi. Mazkur tadqiqotning maqsadi – tasviriy faoliyat jarayonida maktabgacha tayyorlov guruhi bolalarida emotsional intellektni shakllantirishning pedagogik mexanizmlarini aniqlash va ilmiy asoslashdir.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Emotsional intellekt tushunchasi psixologiya fanida XX-asr oxirida keng ilmiy muhokamaga kirib kelgan bo'lib, uning nazariy asoslari Daniel Goleman tomonidan 1995-yilda chop etilgan Emotional Intelligence asarida tizimli yoritilgan. Muallif emotsional intellektni shaxsning o'z emotsiyalarini anglash, ularni boshqarish, empatiya va ijtimoiy ko'nikmalar bilan bog'liq kompleks qobiliyat sifatida talqin qiladi. Golemanning yondashuvi bolalik davridan boshlab emotsional kompetensiyalarni rivojlantirish zarurligini asoslab beradi va maktabgacha ta'lim bosqichini ushbu jarayonning muhim davri sifatida ko'rsatadi.

Maktabgacha yoshdagi bolalarning emotsional rivojlanishi masalasi o'zbek olimlari tomonidan ham tadqiq etilgan. N. Ismoilova 2020-yilda nashr etilgan Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional rivojlanish asoslari nomli asarida bolalarning his-tuyg'ularni anglash va ifodalash jarayoni faoliyat bilan uzviy bog'liqligini ta'kidlaydi. Muallif emotsional rivojlanishning sezgir davrida pedagogik ta'sirning tizimli va maqsadga yo'naltirilgan bo'lishi zarurligini ilmiy jihatdan asoslaydi.

Tasviriy faoliyatning maktabgacha yoshdagi bolalar rivojidagi ahamiyati F. Zokirova tomonidan 2019-yilda e'lon qilingan ilmiy maqolada keng yoritilgan. Muallif tasviriy faoliyat bolalarning ijodiy tafakkuri, tasavvuri va emotsional tajribasini boyitishda muhim vosita ekanini qayd etadi. Shuningdek, A. K. Bondarenko 1990-yilda chop etilgan Изобразительная деятельность в детском саду asarida tasviriy faoliyatning bolalar psixik rivojiga, jumladan, emotsional sohasiga ijobiy ta'sirini metodik jihatdan asoslab bergan.

So'nggi yillarda maktabgacha ta'lim jarayonida shaxsga yo'naltirilgan va integrativ yondashuv masalalari L. Z. Namazbayeva tomonidan yoritilib, 2024–2025-yillardagi ilmiy maqolalarida ijtimoiy-emotsional muhitni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari tahlil qilingan. Muallif emotsional xavfsizlik, qo'llab-quvvatlovchi pedagogik pozitsiya va faoliyatga asoslangan metodlarni samarali omillar sifatida ko'rsatadi. Bu yondashuv tasviriy faoliyat orqali emotsional intellektni rivojlantirishning nazariy asoslarini boyitadi.

Shuningdek, M. S. To'lqinovna va Sh. T. Musulmonova tadqiqotlarida maktabgacha ta'lim jarayonida bolalarning intellektual va nutqiy rivojlanishi faol metodlar asosida takomillashtirilishi yoritilgan. Ushbu ishlarda faoliyatga asoslangan texnologiyalar, jumladan, ijodiy topshiriqlar va integrativ mashg'ulotlarning bolalarning mustaqil fikrlashi va emotsional faolligini oshirishdagi roli ko'rsatib berilgan. Tahlil qilingan adabiyotlar tasviriy faoliyatni maktabgacha tayyorlov guruhi bolalarida emotsional intellektni shakllantirishning samarali pedagogik vositasi sifatida ilmiy asoslash imkonini beradi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Mazkur tadqiqot maktabgacha ta'lim tashkilotining tayyorlov guruhida (6–7-yoshli bolalar) olib borildi. Tadqiqot jarayoni ilmiylik, tizimlilik, izchillik va yosh xususiyatlariga moslik tamoyillari asosida tashkil etildi. Tadqiqotning metodologik asosini shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi, faoliyat yondashuvi hamda emotsional intellekt nazariyasining asosiy qoidalari tashkil etdi. Tadqiqotda tayyorlov guruhining 20 nafar tarbiyalanuvchisi ishtirok etdi. Ishtirokchilar yosh va psixologik rivojlanish xususiyatlariga ko'ra bir xil guruhga mansub bo'lib, tadqiqot jarayoni tabiiy pedagogik muhitda olib borildi.

Tadqiqotda pedagogik kuzatish, diagnostik suhbat, bolalar ijodiy ishlarini kontent-tahlil qilish, eksperimental mashg'ulotlarni tashkil etish hamda qiyosiy tahlil va umumlashtirish metodlaridan foydalanildi. Pedagogik kuzatish jarayonida bolalarning mashg'ulot davomidagi emotsional reaksiyalari, o'zaro muloqoti, rang tanlash xususiyatlari va ijodiy faolligi tizimli ravishda qayd etildi. Diagnostik suhbat orqali bolalarning emotsiyalar haqidagi tasavvurlari, his-tuyg'ularni anglash va verbal ifodalash qobiliyati o'rganildi. Ijodiy ishlar kontent-tahlili jarayonida rasm va aplikatsiyalarda qo'llanilgan ranglar, obrazlar, kompozitsion yechimlar hamda ifodalangan emotsional mazmun tahlil qilindi.

Eksperimental mashg'ulotlar emotsional-intellektual rivojlanishga yo'naltirilgan maxsus metodika asosida tashkil etilib, haftasiga 2 marta, har biri 25–30 daqiqa davomida o'tkazildi. Diagnostik bosqichda bolalarning asosiy emotsiyalarni farqlash, ularni nomlash, tushuntirish, o'z his-tuyg'ularini ifodalash hamda salbiy emotsiyalarni boshqarish darajasi baholandi. Natijalar bolalarda emotsiyalarni farqlash ko'nikmalari mavjud bo'lsa-da, ularni boshqarish va chuqur ifodalash darajasi yetarlicha shakllanmaganligini ko'rsatdi. Shakllantiruvchi bosqichda “Kayfiyatim ranglarda”, “Quvonch va xafagarchilik obrazi”, “Do'stimning his-tuyg'usi”, “Qo'rquvni rasm orqali yengamiz” kabi mavzular asosida mashg'ulotlar tashkil etildi.

Mashg'ulotlar kirish, asosiy ijodiy faoliyat hamda refleksiya bosqichlaridan iborat bo'lib, bolalarning emotsional tajribasini boyitishga xizmat qildi. Tasviriy faoliyat jarayonida ijobiy psixologik muhit yaratish, individual yondashuvni ta'minlash, ijodiy erkinlik berish, rag'batlantiruvchi baholashni qo'llash va emotsional refleksiyani tashkil etish asosiy pedagogik shart-sharoitlar sifatida belgilandi. Pedagog tomonidan bolalarning emotsional holati muntazam monitoring qilinib, zarur hollarda individual qo'llab-quvvatlovchi muloqot tashkil etildi. Mazkur metodologik yondashuv tasviriy faoliyatni nafaqat ijodiy jarayon, balki emotsional-intellektual rivojlanishning samarali pedagogik mexanizmi sifatida tashkil etish imkonini berdi.

Emotsional intellekt tushunchasi ilk bor XX-asr oxirlarida psixologiya fanida ilmiy muomalaga kiritilgan bo'lib, u shaxsning emotsiyalar bilan bog'liq aqliy faoliyatini ifodalaydi. D. Goleman tomonidan ishlab chiqilgan konsepsiyaga ko'ra, emotsional intellekt o'z emotsiyalarini anglash, ularni boshqarish, boshqalarning his-tuyg'ularini tushunish va ijtimoiy munosabatlarni samarali tashkil eta olish qobiliyatlarini o'z ichiga oladi.

Maktabgacha yosh davri emotsional intellekt asoslari shakllanadigan sezgir bosqich hisoblanadi. Tayyorlov guruhi yoshidagi bolalar (6–7-yosh) emotsional jihatdan nisbatan barqarorlashgan bo'lsa-da, ularning his-tuyg'ulari tez o'zgaruvchanligi bilan ajralib turadi. Shu sababli pedagog tomonidan emotsional holatlarni to'g'ri yo'naltirish muhim ahamiyat kasb etadi. Tasviriy faoliyat bolalar uchun emotsiyalarni erkin ifodalashning qulay vositasi bo'lib, unda bola o'z ichki kechinmalarini rasm, rang va shakllar orqali namoyon etadi. Ushbu jarayon bolalarning emotsional ongini boyitadi va o'zini anglash jarayonini faollashtiradi. Tasviriy faoliyatga rasm chizish, bo'yash, aplikatsiya, konstruksiya va loy bilan ishlash kiradi. Ushbu faoliyat turlari bolalarning ijodiy qobiliyatlarini rivojlantirish bilan birga, ularning emotsional holatiga ham bevosita ta'sir ko'rsatadi. Guruhda tashkil etilgan tasviriy faoliyat jarayonida bolalar o'zaro muloqot qiladi, bir-birining ishlarini kuzatadi, fikr bildiradi, bu esa empatiya, hamkorlik va ijtimoiy moslashuv ko'nikmalarining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Tasviriy faoliyatni emotsional-intellektual rivojlanishga yo'naltirib tashkil etish bolalarda o'z his-tuyg'ularini anglash va ularni so'z orqali ifodalashga bo'lgan ehtiyojni kuchaytiradi. Mashg'ulot yakunida o'tkaziladigan qisqa suhbatlar va o'z ishini tushuntirish jarayoni emotsional refleksiya ko'nikmalarini rivojlantirib, bolalarning nutqiy faolligini oshiradi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Tadqiqot natijalari tasviriy faoliyatning emotsional intellektni rivojlantirishdagi samaradorligini tasdiqladi. Shakllantiruvchi bosqichdan so'ng quyidagi ijobiy o'zgarishlar kuzatildi:

- bolalar emotsiyalarni aniqroq farqlay boshladi;
- emotsional lug'at boyligi kengaydi;
- salbiy emotsiyalarni konstruktiv ifodalash ko'nikmasi shakllandi;
- empatiya va hamkorlik darajasi oshdi;
- nutqiy faollik hamda o'ziga ishonch mustahkamlandi.

Bolalar ijodiy ishlarida rang tanlashning ongli xarakter kasb etgani, obrazlar orqali ichki kechinmalarni ifodalash holatlari ko'paygani aniqlandi. Mashg'ulot yakunidagi suhbatlar emotsional refleksiya mexanizmini faollashtirdi.

Olingan natijalar tasviriy faoliyatning emotsional-intellektual rivojlanishdagi integrativ ahamiyatini ko'rsatadi. Tasviriy faoliyat bolalarning sensor, kognitiv va emotsional tajribasini birlashtiruvchi kompleks jarayondir. Ranglar psixologiyasi nuqtai nazaridan, rang tanlash bolaning ichki holati bilan bevosita bog'liqdir. Obraz yaratish jarayoni esa emotsional tajribani tashqi ifodaga aylantirish imkonini beradi. Bu esa emotsional ong va refleksiya jarayonining rivojlanishiga xizmat qiladi.

Guruhli tasviriy faoliyat bolalarda ijtimoiy-emotsional kompetensiyalarni rivojlantiradi. O'zaro fikr almashish, bir-birining ishini tahlil qilish empatiya va tolerantlikni shakllantiradi. Pedagogning qo'llab-quvvatlovchi pozitsiyasi bolalarning psixologik xavfsizligini ta'minlaydi.

Shuningdek, tasviriy faoliyatning terapevtik xususiyati ham aniqlanadi. Bola o'z qo'rquv va tashvishlarini rasm orqali ifodalash orqali ichki zo'riqishni kamaytiradi. Bu esa emotsional barqarorlikni mustahkamlaydi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatdiki, tasviriy faoliyat maktabgacha tayyorlov guruhi bolalarida emotsional intellektni shakllantirishning samarali pedagogik vositasi hisoblanadi. Mazkur faoliyat orqali bolalarda o'z emotsiyalarini anglash va boshqarish, empatiya hamda ijtimoiy moslashuv, emotsional refleksiya, nutqiy va ijodiy faollik rivojlanadi.

Tasviriy faoliyatni tizimli, metodik jihatdan asoslangan va emotsional-intellektual rivojlanishga yo'naltirilgan holda tashkil etish bolalarning maktab ta'limiga psixologik tayyorgarligini oshiradi hamda ularning barkamol shaxs sifatida shakllanishiga zamin yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Goleman, D. Emotional Intelligence. – New York: Bantam Books, 1995-y., 36-b.
2. Ismoilova, N. Maktabgacha yoshdagi bolalarda emotsional rivojlanish asoslari. – Toshkent: Fan, 2020-y.
3. Zokirova, F. Tasviriy faoliyatning maktabgacha yoshdagi bolalar rivojidagi ahamiyati. – Pedagogik innovatsiyalar jurnali, 2019-y.
4. Бондаренко, А. К. Изобразительная деятельность в детском саду. – Москва, 1990-г., 143-стр.
5. To'lginovna, M. S. "Effective Methods of Improving the Technology of Developing the Intellectual Opportunities of Preschool Children through the Introduction of Science and Nature." – SHOKH LIBRARY, 2025-y.
6. Намазбаева, Л. З. (2025). Инклюзивное образование: интеграция теоретических основ и практических методов для формирования эффективной образовательной среды. – Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(5).
7. To'lginovna, M. S. (2025). Effective Methods of Improving the Technology of Developing the Intellectual Opportunities of Preschool Children through the Introduction of Science and Nature. – SHOKH LIBRARY.
8. Намазбаева, Л. З. (2024). Формирование национального самосознания у детей дошкольного возраста через приобщение к культурному наследию. – Inter Education & Global Study, (7), 109–116-b.
9. Намазбаева, Л. (2025). Эффективные педагогические стратегии и игровые методики для инклюзивных детей. – Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali, 3(1).
10. Намазбаева, Л. З. (2024). Introduction of National Values in the Process of Upbringing and Education of Preschool Children. – In Proceedings of International Conference on Educational Discoveries and Humanities, 3(4), 129–132-b.
11. To'lginovna, M. S. (2023). Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida nutq o'stirish jarayonida bolalarning mustaqil fikrlashga o'rgatish metodikasini takomillashtirish. – PEDAGOGS jurnali, 26(1), 163–165-b.
12. Musulmonova, Sh. T. (2025). Fan va tabiatni tanishtirish orqali maktabgacha yoshdagi bolalarning intellektual imkoniyatlarini rivojlantirish texnologiyalari. – Inter Education & Global Study, 1, 379–384-b.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
  - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
  - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
  - 13.00.03 Maxsus pedagogika
  - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
  - 13.00.07 Ta'limda menejment
  - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
  - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
  - 07.00.00 Tarix fanlari
  - 19.00.00 Psixologiya fanlari
  - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
  - 02.00.00 Kimyo fanlari
  - 03.00.00 Biologiya fanlari
  - 09.00.00 Falsafa fanlari
  - 10.00.00 Filologiya fanlari
  - 11.00.00 Geografiya fanlari

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №3(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.